

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان اصفهان

دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

دانشکده بهداشت

گروه آموزشی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

طرح دوره (Course Plan)

اطلاعات عمومی درس

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد سلامت سالمندی

نام درس: مبانی سالمندشناسی - ۴۱۱۵۱۰۷

محل برگزاری: گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

روز و ساعت برگزاری: یکشنبه ۱۰-۸

دروس پیش نیاز: -

تعداد و نوع واحد (نظری/عملی): ۲ واحد نظری

تلفن و روزهای تماس: سه شنبه ۳۷۹۲۳۲۳۹

نام مسوول درس: دکتر مجید رحیمی

Email: majidnh79@gmail.com

آدرس دفتر: گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت اتاق ۲۱۰

شرح درس:

در این درس دانشجویان با مفاهیم ابتدایی سالمندشناسی شامل تعاریف سالمندی از دیدگاه های مختلف، تئوری های سالمندی، تغییرات جمعیتی سالمندان در قرن اخیر، چالش های سالمندی در ابعاد سلامتی، اجتماعی و اقتصادی، کیفیت زندگی در سالمندی و نقش مذهب و فرهنگ در ایجاد باورها نسبت به سالمندی آشنا می شوند.

هدف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم، دیدگاه های ویژه، فرضیات و جنبه های مختلف دوران سالمندی.

عناوین کلی این درس شامل موارد زیر می باشد:

۱. تعاریف سالمندی از دیدگاه های مختلف
۲. تاریخچه طب سالمندی و سالمند شناسی
۳. اپیدمیولوژی سالمندی

۴. شاخص های سلامت سالمندی
۵. سالمندی سالم، موفق و فعال (Successful Ageing)
۶. شهر دوستدار سالمند
۷. تغییرات جسمی، روانی و اجتماعی در دوران سالمندی
۸. عوامل موثر بر سالمندی و طول عمر با رویکرد جامع نگر دوران زندگی (Life-course approach)
۹. ترس از سالمندی
۱۰. خود (Self) و هویت (Identity) در سالمندی
۱۱. کلیات تئوری های (جسمی، روانی و اجتماعی) سالمندی

اهداف رفتاری:

دانشجو باید توانمندی های زیر را در ابعاد مختلف یادگیری (شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی) به دست آورد:

جلسه اول: تعاریف سالمندی از دیدگاههای مختلف

- ۱- تغییرات دوران سالمندی در ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی را بیان کند.
- ۲- تعاریف سالمندی از ابعاد مختلف طبق تعاریف سازمان بهداشت جهانی را توضیح دهد.
- ۳- دیدگاه های مرتبط با تعاریف مختلف سالمندی را مورد بحث و بررسی قرار دهد.

جلسه دوم: اپیدمیولوژی سالمندی

- ۱- در مورد علل افزایش جمعیت سالمندان بحث کند.
- ۲- روند تغییرات جمعیتی سالمندان در قرن اخیر را توضیح دهد.
- ۳- نظریه انتقال جمعیت را شرح دهد.
- ۴- تغییرات جمعیتی ایران را بر طبق مراحل نظریه انتقال جمعیت مقایسه کند.

جلسه سوم و چهارم: تئوریهای سالمندی (جسمی، روانی و اجتماعی)

- ۱- تئوری های سالمندی از ابعاد زیست شناختی، روانشناختی و جامعه شناختی توضیح دهد.
- ۲- نظریه اریکسون را مورد بحث و بررسی قرار دهد.
- ۳- نظریه تعالی سالمندی (Gerotranscendence) را تفسیر کند.

جلسه پنجم: سالمندی سالم، موفق (Successful Ageing) و فعال (Active Aging)

- ۱- مفاهیم سالمندی فعال، سالم و موفق را شرح دهد.
- ۲- جنبه های مختلف سالمندی فعال را بیان نماید. (طبق تعاریف سازمان بهداشت جهانی)

۳- برنامه های موجود برای رسیدن به سالمندی فعال در دنیا را مورد بررسی قرار دهد.

۴- یک برنامه سالمندی فعال برای گروهی از سالمندان ارائه نماید. (تکلیف)

جلسه ششم: شاخص های سلامت سالمندی

شاخص های سلامت سالمندی در ابعاد جسمی، روانی و اجتماعی را توضیح دهد. (تکلیف)

جلسه هفتم: شهر دوستدار سالمند و چالش های مربوط به آن

۱- وضعیت جمعیت سالمندان در حال حاضر را توضیح دهد.

۲- تاریخچه ایجاد شهر دوستدار سالمند را بیان کند.

۳- دیدگاه خود نسبت به وضعیت فعلی سالمندان در شهرها را بیان نماید.

۴- ابعاد شهر دوستدار سالمند را توضیح دهد.

۵- مدل اصفهان به عنوان شهر دوستدار سالمند را تحلیل کند.

جلسه هشتم: تغییرات اجتماعی سالمندان

۱- مفهوم بازنشستگی و آثار آن بر سالمندان را در ابعاد مختلف بیان کند.

۲- قوانین موجود بازنشستگی را توضیح دهد.

۳- سازگاری با بازنشستگی را شرح دهد.

۴- الگوهای مختلف سازگاری با بازنشستگی را مورد بحث و بررسی قرار دهد.

۵- شیوه های موجود بازنشستگی در ایران را توضیح دهد.

۶- نقش سازمان ها در تسهیل فرایند بازنشستگی را توضیح دهد.

جلسه نهم: عوامل موثر بر طول عمر

۱- رویکرد جامع نگر دوران زندگی را شرح دهد.

۲- الگوهای سلامت و بیماری را بر اساس رویکرد توضیح دهد. (تکلیف)

جلسه دهم: بار اجتماعی سالمند (Burden of ageing) و شیوه های برخورد با آن

۱- آثار سالمندی جمعیت بر جامعه را دسته بندی و شرح دهد.

۲- تاثیرات سالمندی جمعیت بر خانواده را توضیح دهد.

۳- چگونگی برخورد نظام سلامت با مشکلات ناشی از سالمندی جامعه را مورد بحث و بررسی قرار دهد.

جلسه یازدهم: ترس از سالمندی

۱- ریشه های تاریخی و فرهنگی پدیده ترس از سالمندی را بیان کند.

۲- ابعاد ترس از سالمندی را توضیح دهد.

۳- عوارض ترس از سالمندی را شرح دهد.

۴- دیدگاه های موجود در اعضای تیم سلامت در ارتباط با ترس از سالمندی را بیان نماید.

جلسه دوازدهم: مفهوم خود و هویت در سالمندی:

- ۱- انواع خود از دیدگاه های روانشناختی در سالمندی را تبیین نماید.
- ۲- شکل گیری هویت در سالمندان را شرح دهد.
- ۳- هویت سالمندی در جامعه ایران را توضیح دهد.

جلسه چهاردهم: بدرفتاری و سوءاستفاده از سالمندان:

- ۱- مفهوم بدرفتاری (Mistreatment) و سوءاستفاده (Abuse) از سالمندان را شرح دهد.
- ۲- ابعاد بدرفتاری و سوءاستفاده از سالمندان را شرح دهد.
- ۳- تجارب موجود مرتبط با بدرفتاری و سوءاستفاده از سالمندان را بیان کند.
- ۴- شاخص ها و ابزارهای موجود در ارتباط بدرفتاری و سوءاستفاده از سالمندان را توضیح دهد.

جلسه پانزدهم و شانزدهم: تبعیض سنی بر علیه سالمندان:

- ۱- مفهوم تبعیض سنی در مورد سالمندان را بیان کند.
- ۲- تبعیض های عملی و ذهنی را شناسایی و شرح دهد.
- ۳- نقش فرهنگ بر ایجاد تبعیض سنی سالمندان را شرح دهد.
- ۴- ابعاد تبعیض سنی سالمندان را توضیح دهد.
- ۵- تبعیض سنی در سیستم سلامت را مورد بحث و بررسی قرار دهد.
- ۶- نتایج تبعیض سنی سالمندان را بیان کند.

جلسه هفدهم:

بررسی دوره، تکالیف، عملکرد دانشجویان

***منابع اصلی درس:**

منابع درس :

1. Baltes P.B 2 Baltes M.M, Successful Ageing: perspectives from the behavioral sciences, Cambridge University press paper last edition
2. Binstock George Ik Hand book of ageing and the social science, academic press last edition
3. Bond J, Coleman, P, and peaces, S Ageing in Society: An Introduction to Social Gerontology, London: sage last edition
4. Slotter, R The psychology of growing old, open University last edition
5. Fennell G., Philipson c., and Evers H. The sociology of old age, open University press last edition
6. Johnson, J and Slater K .Ageing & later life, London, Sagey open University last edition
7. Rybush, Jm, Roodin, PA. And Hoyer, wj Adult Development and Ageing, Brown & Benchmark publishers last edition
8. Schaie, kw. And Willis sl .adult development and ageing, Harper Collins college Publishers last edition
9. Publishers last edition

۱۰. دکتر غلامعلی شاملو پیری چیست؟ چرا پیر میشویم؟ - آخرین انتشار

۱۱. دکتر موسی برال پیری - آخرین انتشار

12- Jeffrey B. Halter, Joseph G. Ouslander, Stephanie Studenski, Kevin P. High, Sanjay Asthana, Mark A. Supiano, Christine Ritchie. (2017), Hazzard's Geriatric Medicine and Gerontology, McGraw-Hill Education: 7edition.

روش تدریس:

- 1- سخنرانی
- 2- پرسش و پاسخ
- ۳- بحث گروهی

وظایف فراگیران :

- ۱- پیش مطالعه
- ۲- حضور به موقع در کلاس
- ۳- یادداشت سوالات احتمالی در مورد مطالب ارائه شده و پرسش آنها
- ۴- انجام تکالیف ارائه شده

نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف	۲
2	ارزیابی های هفتگی	۲
۳	حضور در کلاس	۱
۴	امتحان میان ترم	۵
۵	امتحان پایان ترم	۱۰

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس مبانی سالمندشناسی نیمسال اول ۱۴۰۵-۰۴

ردیف	تاریخ	ساعت	عنوان	مدرس	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس
۱	۱۴۰۴/۷/۶	۸	تعاریف سالمندی از دیدگاههای مختلف	دکتر رحیمی	پیش خوانی طبق طرح درس
۲	۷/۱۳		اپیدمیولوژی سالمندی		
۳	۷/۲۰		تئوریهای سالمندی (جسمی، روانی و اجتماعی)		
۴	۷/۲۷		تئوری دوران زندگی		
۵	۸/۴		سالمندی سالم، موفق (Successful Ageing) و فعال (Active Aging)		
۶	۸/۱۱		شاخص های سلامت سالمندی		
۷	۸/۱۸		شهر دوستدار سالمند و چالش های مربوط به آن		
۸	۸/۲۵		تغییرات اجتماعی سالمندان		
۹	۹/۲		عوامل موثر بر طول عمر		
۱۰	۹/۹		بار اجتماعی سالمند (Burden of ageing) و شیوه های برخورد با آن		
۱۱	۹/۱۶		ترس از سالمندی		
۱۲	۹/۲۳		مفهوم خود و هویت در سالمندی:		
۱۳	۹/۳۰		بدرقتاری و سوءاستفاده از سالمندان		
۱۴	۱۰/۷				
۱۵	۱۰/۱۷		تبعیض سنی بر علیه سالمندان		
۱۶					

تاریخ امتحان پایان ترم: ۱۴۰۴/۱۱/۲۱

سایر تذکرات مهم برای دانشجویان: اهمیت آمادگی قبل از طرح مباحث در کلاس از طریق پیش خوانی طبق طرح درس